

Litteraturundervisning

- litteratur der dur på mellemtrinnet

1. Litteratur – mellemtrinnets udfordring
2. Få fagligheden til at fylde
 - ideer fra rodekassen
3. En god tekst – nyere børnelitteratur
4. At åbne lyrikken – hvordan og hvorfor?
 - Kursistens gyldne øjeblik
5. Åh kærlighed
 - fra Aarestrup til Sys Bjerre
6. Musikken gennem hundrede år
7. ”Jeg får ingen telegrammer fra Gud”
 - Kim Fupz – forfatter også for drengene
8. Kvium - at arbejde med kunst
 - Forarg eller forfø
9. Rosinen i pølseenden – Den store røde hund
og Når jeg drømmer

Sproget er danskfagets kerne

- Faglige områder
- Fagligt stof
- Faglige aktiviteter

Tekstvalget

Teksten der:

- indholdsmæssigt knytter an til elevernes erfaringsverdener samtidig med at de på væsentlige punkter overskrider disse
- ikke vil forklare sig selv i så høj grad at læseren fritages for at mobilisere sin evne til kreative læsninger og fortolkninger
- benytter sig af fiktive og sproglige virkemidler på en sådan måde, at eleverne på egen hånd lægger mærke til for eksempel et sprogligt billede, en særlig virkningsfuld beskrivelse osv.
- må formodes at give associationer til andre litterære tekster, altså et intertekstuel aspekt
- er skruet sammen således at eleverne læser dem med både indlevelse og distance

At arbejde med litteratur

1. fase: Lytte og læse *den personlige oplevelse*

2. fase: Genskabende arbejde *afklare, skabe overblik*

3. fase: Medskabende arbejde *leve med
meddigte
give udtryk for indtryk
åbne teksten*

4. fase: Omskabende arbejde *nyskabe
det ubevidste bliver bevidst
udtrykke tekstforståelse
tolke teksten*

5. fase: Efterbehandling *den personlige refleksion*

af Marianne Keinicke og Jonna Byskov Nielsen

Opskrift

- Find "gode" ord i "En kvinde klæder sig af i sit køkken" af Naja Marie Aidt.
- Alle skriver 10 "gode" ord ned
- Sammenlign dine 10 "gode" ord med din makkers.
- Find de ord I begge har skrevet.
- Bliv enige om resterende "gode" ord. I skal ende på i alt 10 "gode" ord.
- Skriv derefter et digt sammen, hvor I bruger alle 10 "gode" ord.
- Ordene må gerne bøjes og ændres i tid.
- Tilføj småord.
- Digtet skal være på 1 strofe.
- Antal af vers bestemmer I selv.
- Brug et vers som titel på digtet.
- Skriv ind på hvidt papir i ramme.
- Husk at skrive pænt.
- Skriv jeres navne nederst.
- Lav stregtegning til – som tegnes op med opstregningstusch.
- Lim digt/illustration på gråt kardus papir.
- hæng op i klassen.

”væk med ukrudt” digtets kerne

- Et ”godt” ord
- Show it, dont tell it
- Strofer, vers og linjebrud
- Efterlader en stemning/følelse mere end en handling
- Højtlesning med stemme og krop
- Læs digte ved at skrive digte
- Skriv, skriv, skriv, slet, slet og slet
- Ingen stavefejl

Åh kærlighed

Det skal være for alvor

Aftenvinden synger
og sangdroskens fløjten høres.
Men den melodi
har Ludvig aldrig før hørt.
Hun forsvinder mellem træstammerne.
Hun nynner stadig.
Hans underbukser ryster
mens han indsnuser duften af mos.
Han kigger op mod himlen
”Det skal være for alvor”

Peter og Christian

Åh kærlighed

Nu brister i alle de kløfter

I dag bristede mit hjerte
I dag knustes mit sind
I går havde vi hinanden.
Nu er vi fjender

Alle de blomster du gav mig
Min sorg har sprængt dem væk
Nu vandrer jeg i iskold vind
Selvom sommeren bager – Intet kan glatte min sorg

Natasha & Alexander

Åh kærlighed

Hjertets melodi 1

Du stråler som et stjernes kud
Et stjernes kud der glimter og funkler
Du er smuk som sommerblomsterne
sær når du lister over strandstenene
Du dufter som en blomstereng
med de smukkeste lavendler
Du er den dejligste på jorden
sødere end alt andet

Jeg elsker dig af hele mit hjerte
Jeg elsker dig, jeg elsker dig

Asali

Åh kærlighed

Hjertets melodi 2

Du den kæreste, den sødeste jeg kender
et hjerte af guld, der skinner som en sol

Du fortryller mig
med dine dybe, havblå øjne
Du dufter som en forårsmark
blid og harmonisk
Du er min store kærlighed
der danser blidt omkring

Jeg ser dog en forandring, der slår mig hårdt på panden
Jeg har fundet ud af, du elsker en anden

Rasmus

Åh kærlighed

Han så mig ikke

Der stod han i gården

Han snakkede med de rødhårede piger

Jeg ville også snakke med ham

Jeg gik hen til ham

Han så mig ikke

Ligegyldigt hvad jeg gjorde

Han snakkede kun med dem

Pigerne med det røde hår

Hvad skal jeg nu gøre

tænkte jeg

Jeg måtte sige noget til ham,

men hvad skulle jeg sige

Måske kunne jeg sige

at jeg var forelsket i ham

Nej det ville være for pinligt.

Josephine

Åh kærlighed

Fuck dig

Knaldet med Malene
i Marielyst
som en raket nytårsaften
Jeg bliver på Vesterbro
og rådner

Mette

Åh kærlighed

Knyt et bånd til mig

Vintermørket omfavner mig

Jeg er bange

Alene

Hold min hånd

ud af mørket

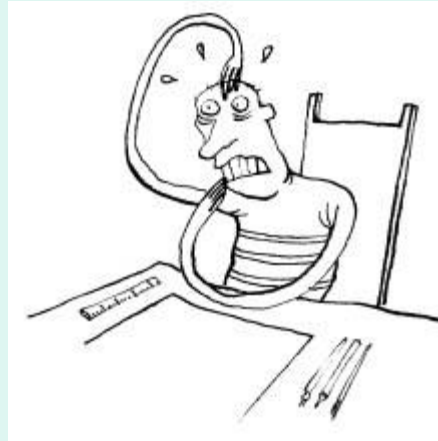
Ulrik

Musikken gennem 100 år

”Jeg får ingen telegrammer fra Gud”

Kim Fupz' univers

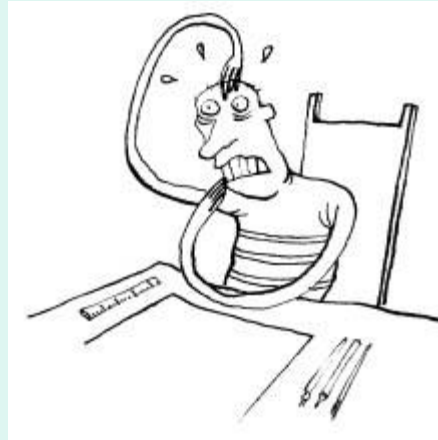

Sprog:

- Ord der larmer – [tobaksskab, gøjemøj, infernalsk]
- Underfundigt – dobbelt betydning
- Humor
- Hverdagssprog med krydderi

”Det gjorde vi altså ikke i Albertslund”

Kim Fupz' univers

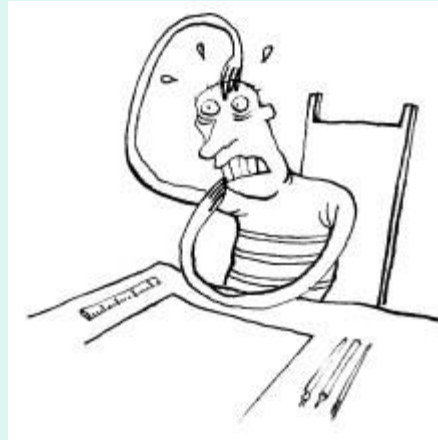

Genrer - *hverdagsrealisme med glimt i øjet*

- Billedbøger
- Noveller
- Filmmanuskripter
- Romaner
- Billedromaner

”Rigtig høj bliver man aldrig af bifald”

Kim Fupz' univers

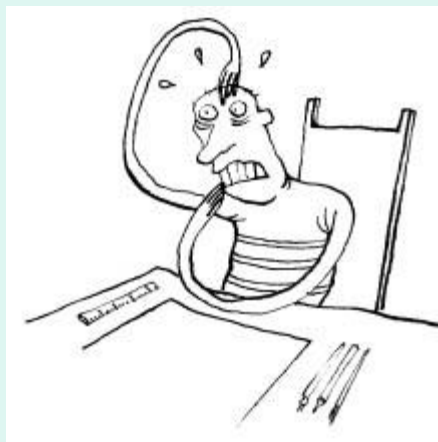

Personer

- Voksne uden normer
- Bekymrede voksne
- Børn i dilemmaer
- Voksne, der ikke ser deres børn

”Tid er tykkere end blod”

Kim Fupz' univers

Tema

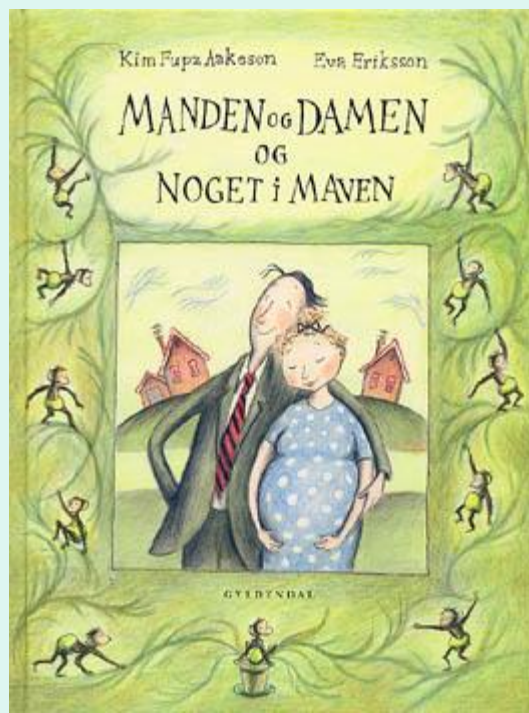
- Voksne og børns forhold
- Børns liv set med børneøjne
- Livskriser med lys for enden af regnbuen

Fupzske billedbøger

Nyskabende billedbøger

- 1.sproglig variation
- 2.komposition og fortælleforhold komplekse
- 3.uventede slutninger, evt. sørgelige
- 4.større variation i personkreds
- 5.Bredere emnekreds, færre tabuer
- 6.visuelt eksperimenterende
- 7.børn og voksne unikke individer
- 8.læseren: små børn, større børn, voksne

1.sproglig variation

Drengen, der lå i sin seng, mens hans far og damefrisøren så på

Og det gør han. Han bliver. Han sidder lige i en luftballon og spiller ludo med to kronhjorte og en spidsmus. Solen er en badebold fra en skyfri himmel. På en mark vokser slikkepinde med striber.

”Dejligt i Drømmeland”, siger Werner og vinker til sin mor, der lige nu er en flyvefisk og spiller gulvbas.

2. Komplex komposition og fortæller forhold

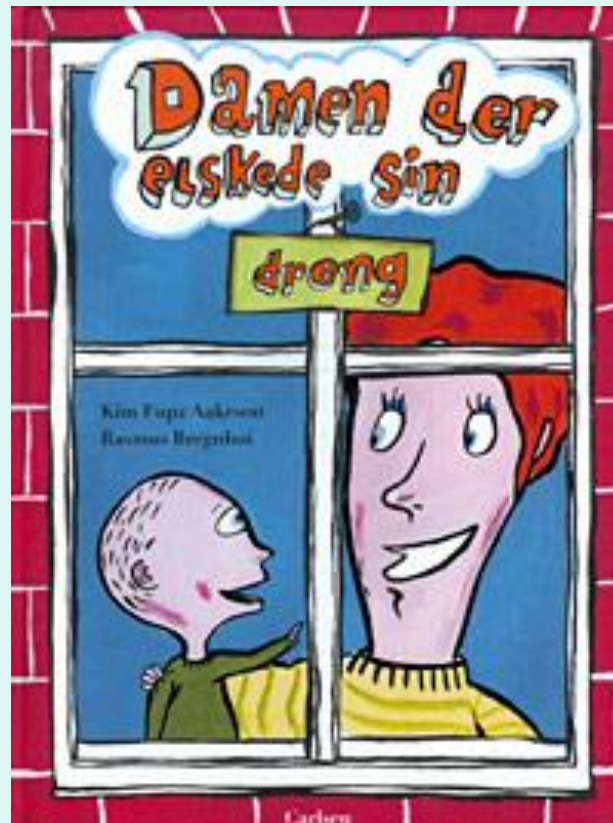
Eks: Historien

3. uventede eller sørgelige slutninger

Eks:

- Damen der elskede sin dreng
- Sallies historier

4. større variation i personkreds

Eks: flere voksne hovedpersoner:

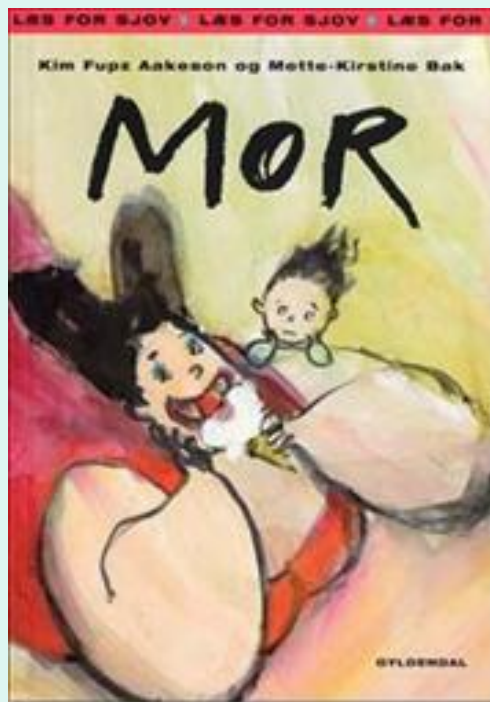
- Min onkel og min onkels nye hund
- Da min onkel Kulle blev skør
- Engelbert H. og den sidste chance

5. bredere emnekreds, færre tabuer

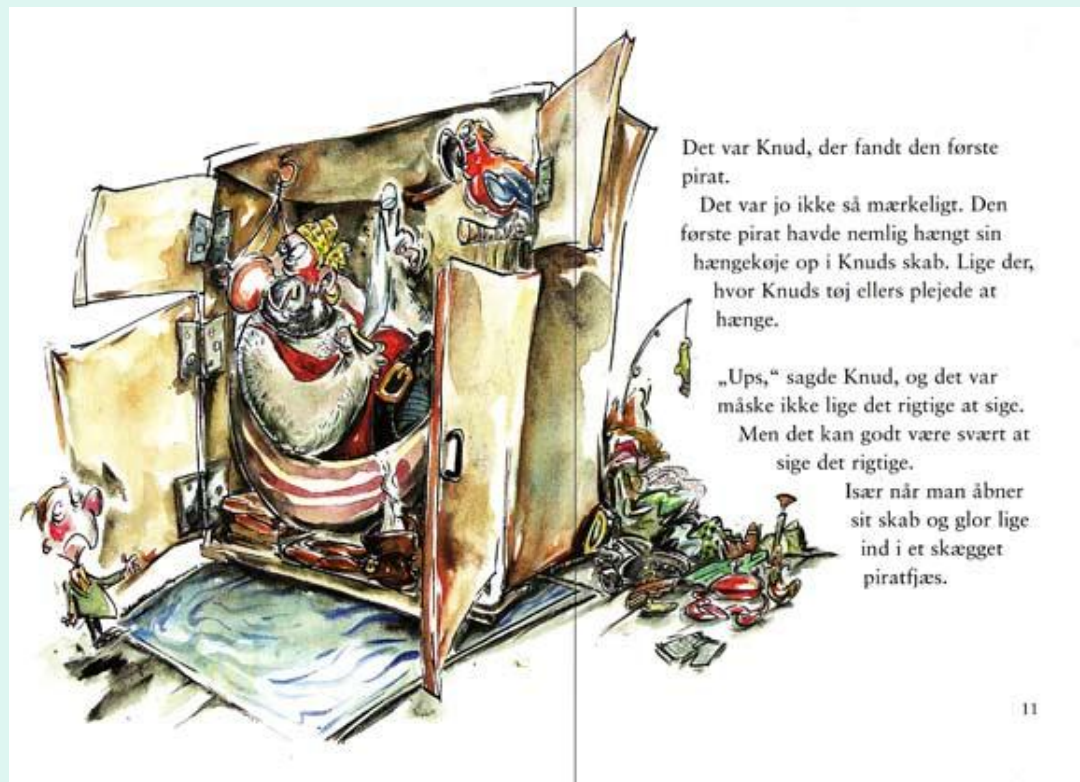
Eks:

- Drengen der lå i sin seng mens hans far og damefrisøren så på
- Pigen der skulle vælge
- Tilløb
- Manden og damen og noget i maven
- Mor
- Fandens far

6. visuelt eksperimenterende

- illustratorens individuelle stil
- illustratorens behov for at udtrykke sig i centrum
- ikke krav om letafleselighed
- illustrationer ikke sekundær i forhold til teksten

Det var Knud, der fandt den første pirat.

Det var jo ikke så mærkeligt. Den første pirat havde nemlig hængt sin hængekoje op i Knuds skab. Lige der, hvor Knuds tøj ellers plejede at hænge.

„Ups,“ sagde Knud, og det var måske ikke lige det rigtige at sige.

Men det kan godt være svært at sige det rigtige.

Især når man åbner sit skab og glørlige ind i et skægget piratfjæs.

7 . Børn og voksne unikke individer

Voksne, der opfører sig barnligt, uansvarligt, grænseoverskridende:

- Manden og damen og noget i maven
- Mor
- Damen der elskede sin dreng

Børn der påtager sig den voksne rolle:

- Fandens far
- Stor og stærk

Hovedpersoner der ikke passer ind i normen:

- Da Gud fik en hobby

Tre fortælleformer

- Den mundtlige
- Den skriftlige
- Den billedlige

Ordbog - eksempler

Teenager

1. udgave

Min storebror er teenager. Han giver mig lammere, og synes jeg er skide irriterende. Han gider ikke være sammen med andre end sine venner. De spiller fodbold og på computer. En teenager er børn der snart bliver voksne i cirka 13 til 19 års alderen.

Christian 6.a

2. Udgave - ordbogstekst a la Fupz

Min storebror er en forvokset baby. Han giver lammere, og synes jeg er irriterende. Ham og hans venner spiller fodbold og computer. Alle vennerne har uren hud. Jeg tror det er fordi, de spiser Kims. Ikke kun når de er sulten for sjov.

Christian 6.a

Quickstep

1. Udgave

Jeg anede ikke, hvad quickstep var før jeg så Vild med dans første gang. Det lyder som en sygdom, men det har bare noget at gøre med at vrikke med hofterne og have glitterkjoler på og sort hår. Jeg tror ham kuglestøderen vinder vild med dans. Han er også ret god til at danse quickstep, selvom han er lidt tyk

Amanda 5.a

2. Udgave - digt

Hun vrikker med hofterne
i Vild med dans
danser quickstep
med kuglestøderen

De får masser af
quickstepbørn
født med glitter
og sort hår

Amanda 5.a

Hund

1. Udgave

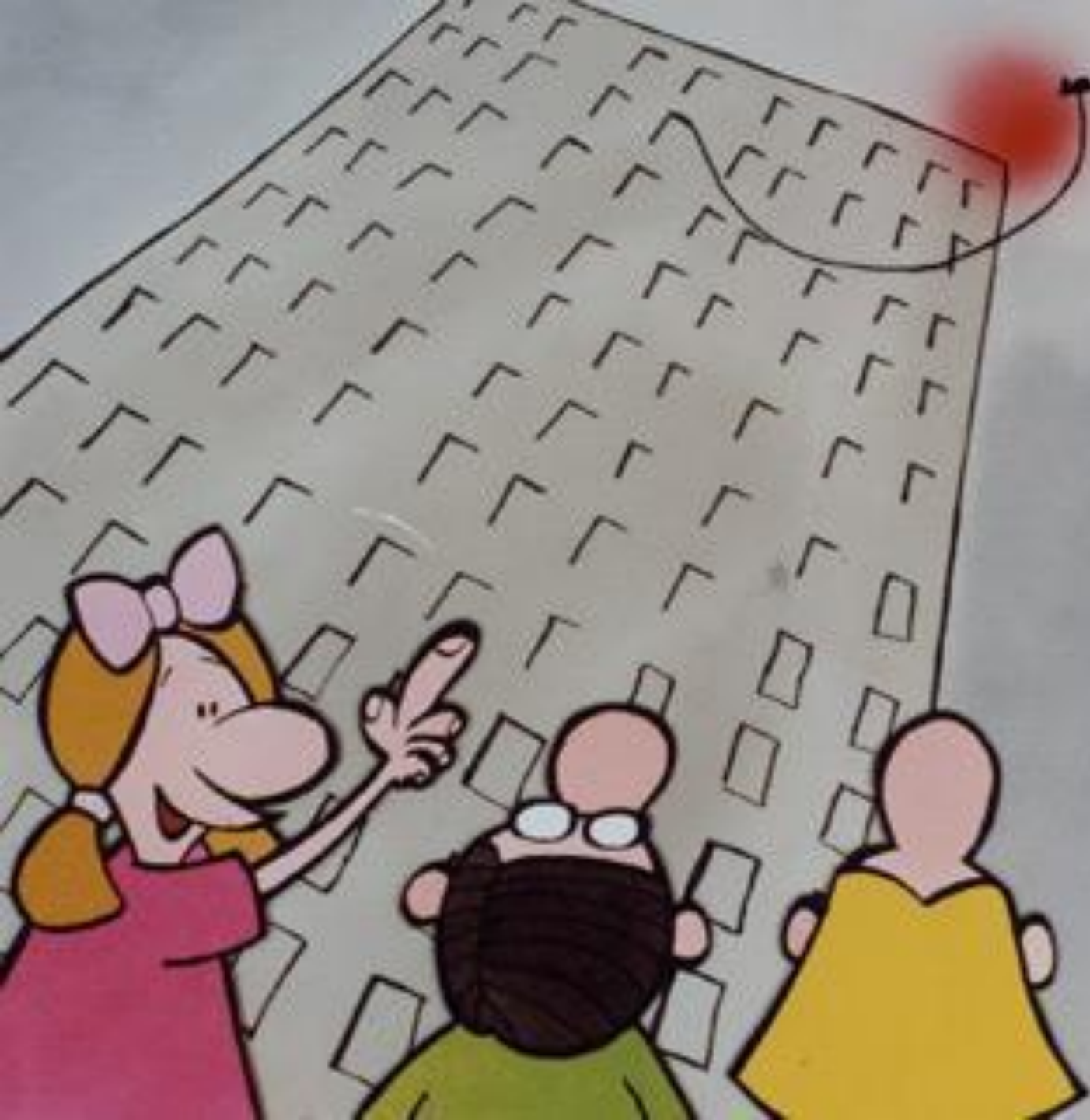
En hund har fire ben. Det er et dyr som mange danskere har. De går ture med dem og nogle lader dem tigge ved bordet, når de spiser. Man kan få mange forskellige slags racer. Lige nu er mange bange for de der kamphunde. Derfor skal de forbydes, siger nogle

Julie 5.a

2. Udgave - a la Fupz

En hund har fire ben og en hale der logrer, når den er glad. Min mosters hund lugter af våde håndklæder. Den hedder Pelle og har ingen hale. Jeg tror, Pelle er ked af at den ikke har en hale. Den ser så ked ud af det. Pelle er gammel, og dør snart, siger min moster.

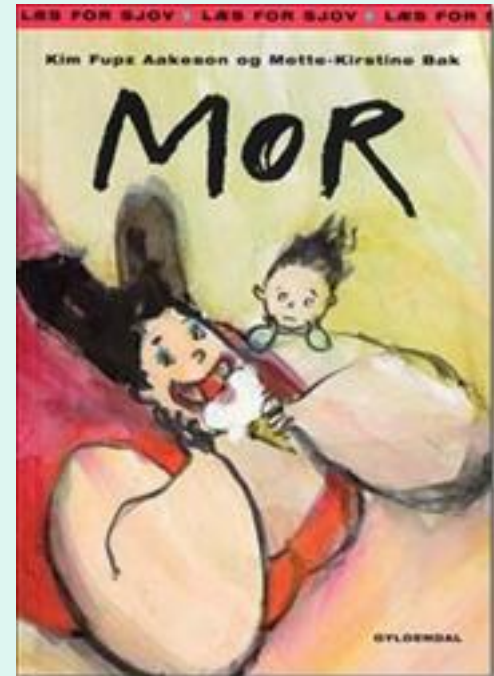
Julie 5.a

Sallies histo

- billedbog
- novelle
- tegnefilm
- læs og lyt

”Mor - kortfilm”

Filmsprog:

<http://www.dfi.dk/ftp/farligefilm/hovedside.html>

”Pigen der skulle vælge” - med Nik og Jay på youtube

”Mirakel” -realisme og fantasi

Dennis P.

løjerlig, sjov, forelsket, glad, lille, skæv, skør, pudsig, sej,
morforskrækket, glat
almindelig, kedelig, selvglad, sur, stor, regelret, normal, latterlig,
morglad, behåret

Mor

skør, vanvittig, for meget, grineren, deprimeret, trist, klistret, bekymret,
farverig, bindegal
normal, almindelig, for lidt, nederen, glad i låget, frisk, afstandstagende,
rolig, kedelig, for normal

Eksempel på hjemmeopgave:

Indledning:

Dennis P. er glad i låget. Han har en kæreste, styr på tilværelsen og en rig far, han ser hver jul. Det er godt nok. Han har bare et problem. Hans mor.

Moren er fuld af dans, glitter og dameblade. Hun elsker Dennis P. overalt på jorden. Men det er ikke det.

Hun hedder Grethe Glitter og er egentlig meget populær blandt Dennis Ps venner. Hun er ret god til at stege frikadeller. De bliver lidt sorte, men når man skræller det sorte af, er de egentlig okay. Det er heller ikke det.

Mor danser rumba, quickstep og ryger cigaretter. Det er heller ikke det.

Problemet er, at hun er kæreste med Dennis Ps klasselærer.

Signe 6.c

